

К.і.н. Жиряков О. Ю., Руденко М. І.

*Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького, Україна*

Англійські ВМС напередодні Першої Світової війни

Перша Світова війна стала в великій мірі переломним етапом в історії сьогодення. Ачималу частину військових дій складала операція на морі. У цей період розгортався розвиток стратегії військово-морських сил, наступне збільшення їх військово-стратегічної ролі. Адже створена саме кораблями Великобританії морська блокада Німеччини відіграла вагоме значення в успіху Антанти.

Основою стратегії британської морської влади стали лінійна тактика, основою якої стали лінійні кораблі. Але велика кількість помилок активно впровадження підводних човнів Німеччиною вимагали від влади рішучих обновлень. Адмірал Фішер висуває ідею створення міцної ескадри, що має систематично висаджуватись на захоплених територіях та в самій Німеччині. Щоправда ці плани не були повністю реалізовані. Але для самої Великобританії головним завданням залишається гегемонія на морі та зміцнення власного флоту. В цілому, теорія морської сили зводилася до небагатого набору досить простих постулатів. Мета - панування на морі. Досягається шляхом знищення ворожого флоту або шляхом його повного вигнання з морських просторів. Інструмент досягнення мети - лінійний флот. Становий хребет будь-якого флоту - лінійний корабель, який в силу необхідності діє в супроводі крейсерів і есмінців. Засіб досягнення мети - генеральний бій або тісна блокада портів супротивника. В результаті паралізується морська торгівля ворога і забезпечується власна. Все це досягається завдяки цілій низці тактичних прийомів, які розробляли британські адмірالی [2].

Лінійна тактика як основний вид бою, а не тактичний прийом окремої добре натренованої ескадри, широко використовувався у Великобританії до XIX ст.. У XIX столітті поява розривних снарядів («бомбічних ядер») привело до поступової відмови від лінійної тактики, так як нові снаряди пробивали борти лінійних кораблів, і нерухомі, підставляючи борта кораблі стали легкими мішенями. Адмірал Фішер запропонував при стрільбі орієнтуватися по сплесках від падіння снарядів. Тепер пристрілювання міг здійснювати тільки головний корабель, а ті кораблі, що йшли за ним в кильватері орієнтувалися по сплесках його снарядів. Таке вибудовування кораблів в колону кильватера (лінію) нагадувало лінійну тактику старовинних парусних кораблів і також отримало найменування лінійної тактики. Така тактика застосовувалася в ході Першої світової війни і кілька разів в ході Другої світової війни. У теорії два флоти повинні були вишикуватися в лінію і в артилерійській дуелі з'ясувати, хто переможець. Легкі крейсери повинні були здійснювати рейди на морські комунікації противника. Есмінці і міноносці призначалися для торпедних ударів, знищення транспортів супротивника [1].

Особливістю британського флоту стали лінійні крейсери. Кораблі адмірала сера Джона Фішера примітно у багатьох відношеннях. Перш за все тому, що це були перші кораблі нового покоління лінкорів. Їх назва стала загальною назвою і перетворилося в назву цілого класу кораблів. Англійці робили ставку на вогневу міць і швидкість, розраховуючи отримати тим самим ініціативу в бою. Офіційно головним завданням лінійних крейсерів визначили розвідку і знищення розвідників ворога, а бій з лінкорами допускався лише недовгий і на великій дистанції. Головною відмінною рисою Першої Світової війни стало масове застосування нових систем озброєння, які могли докорінно змінити хід військових дій. Причому з'явилося така зброя, сама ідея якого раніше здавалася божевіллям [3].

Отже, загроза Першої Світової війни і страх англійців втратити свої лідируючі позиції на морі, сприяло значним змінам у флоті. Англія ніколи не

могла похвалитись військами суходолу, тому розвиток флоту для владної верхівки стояв на першому місці. Саме це допомогло Великобританії не втратити всі свої позиції в ХХ столітті.

Література:

- 1.Больних А. Г. Крейсера в бою. -М .: АСТ, 2002.-85 с.
- 2.Больних Александр / Лінкори в бою. Великі і жахливі. -Москва: Ексмо: Яуза, 2010. -38 с.
- 3.Джеймс У. Військово-морська історія Великобританії 1793-1827 (англ.)—87 с.